

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/25/2016
Identifikačné číslo spisu: 1013201954
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1013201954.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančeniča v právnej veci žalobcu: C., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. č. XXXX/X, R., právne zastúpeného JUDr. Beatricou Babačovou, advokátkou so sídlom Hlavná č. 43, Šamorín, proti žalovanému: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Kutuzovova č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.: SEĽUZ-11-28-2/2013-OdSP zo dňa 22.08.2013, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20.11.2015, č. k. 6S/259/2013-31, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 20.11.2015, č. k. 6S/259/2013-31, p o t v r d z u j e .

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia č.: SEĽUZ-11-28-2/2013-OdSP zo dňa 22.08.2013 a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutím č.: SEĽUZ-11-28-2/2013-OdSP zo dňa 22.08.2013 žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia č. VÚSZ-65101041160005 zo 17.06.2013, ktorým podľa § 68 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“) zvýšil žalobcovi od 01.07.2013 výsluhový dôchodok zo sumy 801,50 € na 801,95 € mesačne.

Krajský súd poukázal na to, že žalobca namietaný nesúlاد ustanovenia § 68 zákona č. 328/2002 Z. z. s čl. 12 a čl. 13 Ústavy SR a bližšie nešpecifikovanými ustanoveniami antidiskriminačného zákona bližšie neozrejmil. Vznesenú námietku považoval za nedôvodnú. Stotožnil sa s odôvodnením rozhodnutia žalovaného o tom, že pri úprave pravidiel valorizácie výsluhových dôchodkov profesionálnych vojakov

sa prihliadlo na to, že tieto dôchodky na rozdiel od starobných dôchodkov sa poskytujú aj v období predpokladanej ekonomickej aktivity ich poberateľov. Systém výsluhových dôchodkov je autonómny od systému všeobecného dôchodkového poistenia a štát má plné právo rozhodnúť o kritériách na priznanie výsluhových dôchodkov, ako aj spôsobe ich valorizácie, a to aj rozdielne počas doby ich vyplácania, pričom takú zmenu nemožno považovať za diskriminačnú a protiústavnú.

V postupe správnych orgánov krajský súd nezistil vadu, ktorá by mohla mať za následok nezákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného, v ktorom žalovaný náležite uviedol, aké dôvody a právne úvahy ho viedli k prijatiu rozhodnutia - prvostupňové a druhostupňové správne rozhodnutie tvorí jeden celok, a ako taký napĺňal atribúty vyžadované ustanovením § 47 Správneho poriadku. Postup žalovaného pri valorizácii výsluhového dôchodku bol plne v súlade s platnou právnou úpravou a jej uplatnením nedošlo k žiadnej diskriminácii žalobcu vo vzťahu k iným výsluhovým dôchodcom a toľž nie vo vzťahu k starobným dôchodcom .

Z uvedených dôvodov krajský súd žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol vzhľadom na neúspech žalobcu v konaní.

Rozsudok krajského súdu napadol žalobca včas podaným odvolaním, doručeným súdu 18.01.2016. Za diskriminačné považuje, že sa valorizácia výsluhových dôchodkov odvíja od počtu odpracovaných rokov. Namietol, že krajský súd nebol oprávnený riešiť otázku súladu ustanovenia § 68 zákona č. 328/2002 Z. z. s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 3, čl. 39 ods. 1 ústavy s čl. 30 ods. 1 listiny základných práv a slobôd, keď v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy znakom právneho štátu je aj zákaz retroaktivity. Podľa jeho názoru mal krajský súd konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. a) O. s. p.

Z uvedených dôvodov žalobca žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie žalovaného zrušil.

Žalovaný sa vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu plne stotožnil so závermi krajského súdu a navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Podľa § 492 ods.2 zákona č.162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Keďže odvolacie konanie začalo dňom 18.01.2016, vzťahujú sa naň ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnuté uznesenie v súlade s § 214 ods. 2 O. s. p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje ich správnosť. Na zdôraznenie správnosti rozsudku krajského súdu uvádza (§ 219 ods. 2 O. s. p.):

Z administratívneho spisu žalovaného mal odvolací súd za preukázané, že rozhodnutím č. VÚSZ-65101041160005/11-OVZ z 25.06.2010 bol žalobcovi podľa § 38 zákona č. 328/2002 Z. z. od 29.08.2007 priznaný výsluhový dôchodok, ktorý patril a do 30.06.2013 bol na základe právoplatného rozhodnutia č. VÚSZ-65101041160005 zo 14.06.2011 vyplácaný vo výške 801,95 € mesačne, ktorá je na zvýšenie výsluhového dôchodku od 01.07.2013 rozhodujúca (§ 68 ods. 12 zákona č. 328/2002 Z. z.).

Z rozhodnutia o priznaní výsluhového dôchodku mal odvolací súd súčasne preukázané, že žalobca vykonával službu profesionálneho vojaka v rozsahu 14 skončených rokov, avšak so zvýhodneným zápočtom splnil podmienku získania 15 rokov služby pre nárok na výsluhový dôchodok.

Podľa § 109 písm. b) O. s. p. súd konanie preruší, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Rovnako postupuje, ak tu pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v tom prípade postúpi návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska.

Dôvod na prerušenie konania podľa § 109 písm. b) prvá veta O. s. p., teda z dôvodu, že rozhodnutie súdu závisí od otázky, ktorú súd v danom súdnom konaní nie je oprávnený riešiť v danom prípade nebol daný.

Prerušiť konanie podľa druhej vety ustanovenia § 109 ods. 1 písm. b) OSP možno len vtedy, ak k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s Ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, dospel súd, a nie účastník konania.

Ako vyplýva z napadnutého rozsudku, krajský súd nepovažoval ustanovenie § 68 zákona č. 328/2002 Z. z. za rozporné s ústavou, teda nebol daný dôvod na prerušenie konania podľa § 109 písm. b) veta druhá O. s. p.

V zmysle § 249 ods. 2 a § 250h ods. 1 a § 250j ods. 1 a 2 O. s. p. súd preskúmava rozhodnutie a postup správneho orgánu len v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe (ďalej len "v medziach žaloby"), uplatnených v zákonnej dvojmesačnej lehote od doručenia rozhodnutia žalovaného správneho orgánu (§ 250b ods. 1 O. s. p.). Na neskôr uplatňované dôvody nezákonnosti súd neprihliada. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za správne konštatovanie krajského súdu, že žalobca namietaný nesúlad ustanovenia § 68 s článkom 12 a 13 Ústavy Slovenskej republiky a bližšie nešpecifikované ustanovenia antidiskriminačného zákona vo svojej žalobe nijako bližšie nezrejnil. Taktiež nekonkretizoval ustanovenia medzinárodných zmlúv, s ktorými má byť ustanovenie § 68 zákona č. 328/2002 Z. z. podľa jeho názoru v rozpore.

Navrhovateľ v žalobe namietal, že pri priznaní výsluhového dôchodku sa plne zohľadňuje doba odpracovaných rokov podľa osobitného systému (§ 38 ods. 5 a § 60 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z. z. a podľa jeho názoru je diskriminačné a v rozpore s čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a medzinárodnými zmluvami o sociálnom zabezpečení, ak na základe zmeny právneho predpisu sa od odpracovaných rokov odvíja aj valorizácia výsluhového dôchodku.

Podľa § 68 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení platnom od 01.05.2013 výsluhové dôchodky, invalidné výsluhové dôchodky, vdovské výsluhové dôchodky, vdovecké výsluhové dôchodky a sirotské výsluhové dôchodky priznané a vyplácané do 30. júna príslušného kalendárneho roka sa zvyšujú od 1. júla príslušného kalendárneho roka v závislosti od pevnej sumy zvýšenia dôchodkových dávok ustanoveného vo všeobecných predpisoch o sociálnom poistení na tento kalendárny rok a podľa postupu uvedeného v odsekoch 3, 5 až 11.

Podľa § 68 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení platnom od 01.05.2013 výsluhový dôchodok sa zvyšuje o pevnú sumu, ktorá sa zistí ako podiel pevnej sumy zvýšenia starobného dôchodku ustanoveného vo všeobecných predpisoch o sociálnom poistení a čísla 30, a takto zistená suma sa vynásobí ustanoveným koeficientom. Koeficient za 15 rokov trvania služobného pomeru sa ustanovuje číslom 1 a za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru sa tento koeficient zvyšuje o 2. Do doby trvania služobného pomeru sa na účely zvýšenia výsluhového dôchodku nezapočítava doba výkonu služby zhodnotená zvýhodneným započítaním podľa § 59 a doba služobného pomeru zvýšená podľa § 123 ods. 2 písm. a) s tým, že ak doba trvania služobného pomeru bez započítania doby výkonu služby zhodnotenej zvýhodneným započítaním podľa § 59 je menej ako 15 rokov, ustanovený koeficient je číslo 1.

Podľa § 68 ods. 12 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení platnom od 01.05.2013 na zvýšenie výsluhového

dôchodku, invalidného výsluhového dôchodku, vdovského výsluhového dôchodku, vdoveckého výsluhového dôchodku a sirotského výsluhového dôchodku podľa odsekov 3 až 6 je rozhodujúca mesačná suma tejto dávky vyplácaná ku dňu, od ktorého sa dávka zvyšuje.

Podľa § 68 ods. 16 zákona č. 328/2002 Z. z. od 1. júla 2018 sa výsluhové dôchodky, invalidné výsluhové dôchodky, vdovské výsluhové dôchodky, vdovecké výsluhové dôchodky a sirotské výsluhové dôchodky zvyšujú o percento zvýšenia dôchodkových dávok ustanoveného vo všeobecných predpisoch o sociálnom poistení na kalendárny rok, v ktorom sa tieto dôchodky z výsluhového zabezpečenia zvyšujú.

Z dôvodovej správy k zákonu č. 80/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/2002 Z. z. vyplýva, že cieľom zákonodarcu bolo vytvoriť legislatívne predpoklady pre zníženie výdavkov na osobitný systém sociálneho zabezpečenia a to, okrem iného, aj zmenou mechanizmu zvyšovania dôchodkov z výsluhového zabezpečenia v nadväznosti na mechanizmus zvyšovania dôchodkových dávok v civilnej sfére (napríklad podľa zákona č. 461/2003 Z. z.), „tak, aby sa zvyšovanie približovalo zvyšovaniu dôchodkových dávok v civilnej sfére.

Základom pre mechanizmus valorizácie sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkových dávok ustanovená vo všeobecných predpisoch o sociálnom poistení. Táto pevná suma sa delí číslom 30, čo zodpovedá priemernej dobe trvania služobného pomeru 30 rokov a prepočíta sa koeficientom, zohľadňujúcim počet skutočne skončených rokov trvania služobného pomeru.

Výška valorizácie sa viaže na kombináciu princípov solidarity a zásluhovosti; princíp zásluhovosti sa prejaví u tých poberateľov výsluhového dôchodku, ktorí odslúžili viac ako 15 rokov, pretože za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru sa tento koeficient zvyšuje o 2 (napríklad u policajta, u ktorého služobný pomer trval 19 rokov sa podiel pevnej sumy a čísla 30 prepočíta koeficientom 9).

Pri určení koeficientu sú rozhodujúce len skutočne odslúžené roky trvania služobného pomeru; doba výkonu služby získaná zvýhodneným započítaním podľa § 59 a § 123 ods. 2 písm. a) sa v dobe trvania služobného pomeru na účely výpočtu koeficientu nezohľadňuje. V prípade, že doba trvania služobného pomeru bez započítania doby výkonu služby zhodnotenej zvýhodneným započítaním podľa § 59 je menej ako 15 rokov, návrh zákona v tomto prípade umožňuje valorizovať výsluhový dôchodok s použitím koeficientu 1.

Mechanizmus valorizácie je nastavený tak, že bude podporovať dlhodobejší skutočný výkon štátnej služby v ozbrojených bezpečnostných zboroch, ozbrojenom zbore, Hasičskom a záchrannom zbore, Horskej záchranej službe, Národnom bezpečnostnom úrade, Slovenskej informačnej službe a ozbrojených silách a možno od neho očakávať, že prispeje aj k zníženiu výdavkov z osobitného účtu. tak, aby sa zvyšovanie približovalo zvyšovaniu dôchodkových dávok v civilnej sfére. Základom pre mechanizmus valorizácie sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkových dávok ustanovená vo všeobecných predpisoch o sociálnom poistení. Táto pevná suma sa delí číslom 30, čo zodpovedá priemernej dobe trvania služobného pomeru 30 rokov a prepočíta sa koeficientom, zohľadňujúcim počet skutočne skončených rokov trvania služobného pomeru.

Výška valorizácie sa viaže na kombináciu princípov solidarity a zásluhovosti; princíp zásluhovosti sa prejaví u tých poberateľov výsluhového dôchodku, ktorí odslúžili viac ako 15 rokov, pretože za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru sa tento koeficient zvyšuje o 2 (napríklad u policajta, u ktorého služobný pomer trval 19 rokov sa podiel pevnej sumy a čísla 30 prepočíta koeficientom 9). Pri určení koeficientu sú rozhodujúce len skutočne odslúžené roky trvania služobného pomeru; doba výkonu služby získaná zvýhodneným započítaním podľa § 59 a § 123 ods. 2 písm. a) sa v dobe trvania služobného pomeru na účely výpočtu koeficientu nezohľadňuje. V prípade, že doba trvania služobného pomeru bez započítania doby výkonu služby zhodnotenej zvýhodneným započítaním podľa § 59 je menej ako 15 rokov, návrh zákona v tomto prípade umožňuje valorizovať výsluhový dôchodok s použitím koeficientu 1.

Od 1. júla 2018 sa mení mechanizmus valorizácie, opäť však základom valorizácie dávok výsluhového zabezpečenia bude valorizácia dôchodkových dávok v civilnej sfére. Táto valorizácia bude závisieť od medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov vykázaného Štatistickým úradom Slovenskej republiky za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku, v ktorom sa valorizácia vykonáva.

V návrhu zákona sa zachováva osobitná valorizácia dávok výsluhového zabezpečenia, ktorá súvisí s prekvalifikovaním dôchodkov zo všeobecného systému dôchodkového poistenia po 1. júli 2002; rovnako sa zachováva aj mechanizmus valorizácie dávok výsluhového zabezpečenia v prípade zániku nároku na ich výplatu a jeho následného obnovenia.“

Pokiaľ žalobca namietal diskrimináciu vo vzťahu k starobným dôchodcom, túto jeho námietku odvolací súd nepovažoval za dôvodnú. Žalobca totiž nedovŕšil dôchodkový vek podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení a nevznikol mu nárok na starobný dôchodok, ako dávku priznávanú nielen v závislosti od potrebnej doby poistenia, ale aj od dovŕšenia dôchodkového veku. Na rozdiel od starobného dôchodku ako dávky v starobe, výsluhový dôchodok je dávkou odvodenou od získania potrebného počtu najmenej 15 rokov služobného pomeru a jeho zavedenie zákonodarca odôvodnil najmä potrebou stabilizácie osôb vykonávajúcich zamestnanie v zložkách zabezpečujúcich významné úlohy štátu, pričom zohľadnil aj rizikovosť a náročnosť týchto povolanií.

Na rozdiel od poberateľov starobných dôchodkov, kde sa už takmer nepredpokladá ekonomická činnosť ich poberateľov, v prípade poberateľov výsluhových dôchodkov je oprávnený predpoklad, že aj po priznaní výsluhového dôchodku budú dlhodobo vykonávať ekonomickú činnosť a je u nich predpoklad ďalšieho zvyšovania príjmov.

Výsluhový dôchodok pred dovŕšením dôchodkového veku nemá charakter dávky v starobe. Zákonodarca môže pri posudzovaní nákladov na valorizáciu výsluhových dôchodkov posudzovať ekonomickú únosnosť takého opatrenia vzhľadom na možnosti štátu, môže prihliadnuť aj na celkovú úroveň (výšku) zabezpečenia výsluhovou dávkou a nemusí upraviť valorizáciu výsluhových dávok spôsobom obdobným valorizácii starobných dôchodkov.

Z toho dôvodu ani odvolací súd nepovažoval ustanovenie § 68 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z. za diskriminačné v porovnaní s poberateľmi starobných dôchodkov.

Za diskriminačný nepovažoval ani postup podľa uvedeného ustanovenia ani vo vzťahu k poberateľom výsluhových dôchodkov, lebo rovnaký postup sa týka všetkých poberateľov výsluhových dôchodkov priznaných za rovnaký počet rokov služby.

Vzhľadom na to, že výška výsluhového dôchodku sa odvíja od počtu rokov služby (15, najviac však 30 rokov) a z tohto hľadiska je uplatnený aj princíp zásluhovosti, za diskriminačnú odvolací súd nepovažoval ani rozdielnu výšku valorizácie, závislú od počtu rokov služby.

Pokiaľ zákonodarca s účinnosťou od 01.05.2013 zákonom č. 80/2013 Z. z. zmenil zákon č. 328/2002 Z. z. a v § 68 novo upravil postup pri zvyšovaní výsluhových dôchodkov do budúcnosti, teda v prípade žalobcu od 01.07.2013, takú zmenu zákona ani odvolací súd nepovažoval za retroaktívnu. Ide len o nepravú retroaktívnu, ktorá je prípustná.

Podľa § 1 písm. a) Opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 329/2012 Z. z. sa starobný dôchodok v roku 2013 zvyšuje o 11,20 €.

Preskúmaným rozhodnutím bolo potvrdené rozhodnutie VÚSZ o zvýšení výsluhového dôchodku. Zvýšenie o 0,38 € zo sumy 801,57 € na 801,95 € bolo vykonané v súlade s § 68 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z. (11,20 : 30 x koeficient 1).

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného je v medziach žaloby súladné so zákonom a preto rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny (§ 250ja ods. 3 O. s. p. v spojení s § 219 O. s. p.).

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 246c ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1, § 250k ods. 1 O. s. p. tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo žalobca v tomto konaní nebol úspešný.

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.